

	Kod ucznia									
			-			-				
	Dzień		Miesiąc			Rok				
pieczętka WKK	DATA URODZENIA UCZNIĄ									

**KONKURS Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

Etap Rejonowy

Drogi Uczniu

- Arkusz liczy 14 stron i zawiera 45 zadań oraz brudnopis.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym.
- Obok każdego numeru zadania podaną masz maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.
- Pracuj samodzielnie. Postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.
- Nie używaj korektora, długopisu zmazrywalnego. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych do
uzyskania:

70

Powodzenia!

I. TEKST (0 – 5 punktów)

Українська мова належить до однієї з найбарвистіших і найбагатших мов світу. Взагалі мова — це тонкий інструмент, який можна порівняти зі скрипкою. Можна заслухатися грою скрипаля, якщо інструмент знаходиться в руках справжнього майстра. Так само і мова.

Колись біля станції метро «Хрещатик» я випадково почула розмову двох подруг. Це були жінки вже немолоді, вони були одягнені дуже скромно. Відчувалося в них якесь стримане благородство, почуття власної гідності. Це були люди тієї, іншої культури, яка вже минула, — чи назавжди? Не хочеться навіть думати про це. Їх українська мова була чудовою. Я нібито чула взагалі зовсім іншу мову. Я упивалася звуками, я насолоджувалася музикою..

Так як же ми говоримо? Що ми чуємо навколо себе? Всюди, де є люди, є і мова. Чи така вже вона чиста? Які взагалі основні проблеми сучасного українського мовлення?

Одна з проблем — орфоепічна. Орфоепія — розділ мовознавства, який вивчає правильну вимову, в тому числі наголос у слові. Нехтування цими нормами призводить не тільки до спотворення мови, а й породжує нескінченну безліч логічних помилок. Друга проблема — наявність в мові діалектних слів. Самі по собі діалектні слова навіть збагачують і прикрашають мову, але тільки там, де вони й повинні вживатися. Літературна ж мова має свої правила, за якими вона побудована. Ще одна проблема — це лексичні помилки, коли слова вживаються у невірному значенні, бо людина просто не розуміє значення слова.

Але найголовніша біда української мови та її ворог — це суржик. Само це слово означає мішанину різних видів зерна та борошно з цього зерна, а також взагалі борошно низького гатунку. Але у відношенні саме до мови не можна стверджувати, що це просто суцільна мішанина слів різних мов, і більш нічого. Суржик живе і розвивається за своїми законами: українські слова приймають дивовижні мовні форми, бо підкоряються правилам російської граматики та стилістики, змінюються за цими правилами, вживаються у невірному значенні. Тому суржик — це не запозичення з інших мов, що є цілком закономірним та природним процесом. Взаємопроникнення мов неминуче відбувається у історичному та культурному просторі, особливо коли культури та мови близькі. Але іншомовні слова, вирази, якщо вони не вживаються бездумно, зі зневагою до мовних норм, — тільки збагачують мову. Суржик — справа інша. Мовні покрути збіднюють таку красиву, таку багату українську мову, яка має досить лексичних художніх засобів, щоб можна було висловити будь-які думки, почуття. Хтось називає суржик штучною мовою. Але я вважаю, що це не зовсім так. Все ж таки суржик не створювали навмисно, він виник природним шляхом. Але не раджу плутати розмовну мову та суржик. В будь-якій культурі літературна мова та її розмовний варіант відрізняються один від одного. Всім відомо, що у компанії підлітків спілкуються однією мовою, а у середовищі лікарів або юристів — іншою. Будь-яка група людей, об'єднаних спільним родом діяльності, має свої влучні слівця, боротися з якими можна з таким самим успіхом, як Дон Кіхот бився з вітряками. Але суржик — це збіднена мова, позбавлена виразності та національного колориту. Тому суржик не повинен бути нормою спілкування. Освічена інтелігентна людина та суржик — поняття несумісні. Прислуховуйтеся до вашого внутрішнього цензора, який контролює вашу мову — і вона буде ставати все краще і багатше.

Ірина Бойко

Завдання 1 (0 - 1 punkt)

Кого порівняно до «справжнього майстра» у тексті? Дай відповідь на основі 1 абзацу.

Завдання 2 (0,5 punkta)

Чи вважає авторка тексту, що суржик – це розмовна мова?

- а) так;
- б) ні;
- в) не зовсім.

Завдання 3 (0 – 2 punkty)

На основі 5 абзацу напиши як ще називають суржик?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Завдання 4 (0,5 punkta)

До чого порівнюється боротьба з жаргонами?

Завдання 5 (1 punkt)

Вкажи стиль даного тексту.

- А) розмовний;
- б) науковий;
- в) публіцистичний;
- г) художній.

ГРАМАТЫКА (0 - 25 punktów)

Завдання 1 (1 punkt)

Приголосні тверді в усіх словах рядка.

- а) ріка, сіяти, точити, струна;
- б) полотно, серце, палати, взимку;
- в) стіл, мрія, сміятися, смужка;
- г) обрій, сонце, гомоніти, сіль.

Завдання 2 (1 punkt)

Усі приголосні глухі у словах рядка.

- а) спека, чашка, ціпок, коса;
- б) квас, стежка, суша, долина;
- в) колос, ясен, посуха, сонце;
- г) щавель, моріжок, шосе, птах.

Завдання 3 (0 - 4 punkty)

Установи відповідність.

1) усі м'які;	А) ім'я, людськість, співають, любов;
2) тверді та м'які;	Б) осінь, ллється, тінь, різьбярі;
3) усі тверді;	В) серце, дзеркало, град, лимон;
4) усі глухі.	Г) щітка, степ, пишу, суші.

1	2	3	4

Завдання 4 (1 punkt)

У якому слові всі приголосні глухі?

- а) інститут;
- б) приказка;
- в) пташка;
- г) столиця.

Завдання 5 (1 punkt)

Знайди слово, у якому всі приголосні дзвінкі:

- а) пожежа;
- б) зубр;
- в) будинок;
- г) здогад.

Завдання 6 (1 punkt)

Як називаються приголосні звуки в яких голос переважає над шумом?

- а) дзвінкі;
- б) глухі;
- в) сонорні;
- г) шумні.

Завдання 7 (1 punkt)

Вкажи рядок у якому всі слова є паронімами.

- а) ефектний – ефективний, людяний – людний, ясний – темний;
- б) адрес – адреса, музичний – музикальний, роздумувати – мислити;
- в) голосний – голосовий, пам’ятка – пам’ятник, будівельний – будівничий;
- г) досвідчений – освічений, добрий – злий, день – денний.

Завдання 8 (1 punkt)

Пароніми – це

- а) слова, подібні між собою звучанням та частково формою;
- б) слова з протилежним значенням;
- в) слова, що звучать однаково, але пишуться по-різному;
- г) слова, що пишуться однаково, але звучать по-різному.

Завдання 9 (0 - 3 punkty)

Постав подані слова в давальному та орудному відмінках.

	Давальний	Орудний
Дружній		
Синя		
Безкрай		

Завдання 10 (1 punkt)

Знайди прикметник м’якої групи та постав його в родовому відмінку.

- а) чудовий;
 - б) батьків;
 - в) пізній;
 - г) дощовий.
-

Завдання 11 (1 punkt)

Вкажи рядок в якому в усіх словах відбувається подвоєння літер.

- а) сумлін...ий, священ...ий, від...зеркалений, військ...омат;
- б) причин...ий, солов'їн...ий, буквен...ий, дан...ий;
- в) від...ячити, нагороджен...ий, солом'ян...ий, солов'їн...ий;
- г) священ...ик, без...астережний, підметен...ий, страйк...ком.

Завдання 12 (1 punkt)

Знайди слово, у якому буква «н» подвоюється.

- а) священ..ий;
- б) нагороджен..ий;
- в) освічен..ий;
- г) олов'ян..ий.

Завдання 13 (1 punkt)

Знайди слово, у якому буква «ч» подвоюється.

- а) облич..;
- б) велич..ю;
- в) жовч..ю;
- г) копійч..аний.

Завдання 14 (1 punkt)

Знайди слово, у якому буква «т» подвоюється.

- а) взаємніст..ю;
- б) безсмерт..ям;
- в) століт..ь;
- г) сут..євий.

Завдання 15 (1 punkt)

Знайди слово, у якому немає подвоєння букви.

- а) підніж..я;
- б) письмен..ий;
- в) туш..ю;
- г) бджолин..ий.

Завдання 16 (1 punkt)

Вкажи другорядний член речення, що вказує на ознаку предмета і відповідає на питання: який? чий? котрий?

- а) обставина;
- б) означення;
- в) додаток;
- г) підмет.

Завдання 17 (1 punkt)

Знайди рядок, у якому вказано всі питання додатка.

- а) Хто? Що? Ким? Чим? Яким? Як?
- б) Де? Куди? Звідки? Скільки?
- в) Який? Які? Чия? Котрий?
- г) Кого? Чого? Кому? Чому? Ким? Чим?

Завдання 18 (1 punkt)

Вкажи речення, поширене означенням.

- а) Ми бігли стрімголов додому.
- б) Я хочу стати лікарем.
- в) Маленький струмочок омивав камінь.
- г) Ніч заховала під ковдру селище.

Завдання 19 (1 punkt)

Знайди речення, у якому є всі другорядні члени речення.

- а) Марійка любить подорожувати Україною.
- б) У повітрі пахне м'ятою та чебрецем.
- в) Хлопці захопилися новою комп'ютерною грою.
- г) Море безжально било прибережні скелі.

Завдання 20 (1 punkt)

Знайди речення з обставиною місця.

- а) Калина - символ України.
- б) Мені дуже подобаються вірші Ліни Костенко.
- в) Сьогодні усе для тебе...
- г) Надворі бігали дітлахи.

LITERATURA (0 – 40 punktów)

Завдання 1 (1 punkt)

Володимир Самійленко народився:

- а) у с. Грунь на Полтавщині;
- б) у с. Іванів на Вінниччині;
- в) у м. Сорочинці на Полтавщині;
- г) у с. Зайчинцях на Полтавщині.

Завдання 2 (0 - 2 punkty)

Установіть відповідність між авторами та їх псевдонімами.

Прізвище та ім'я автора	Псевдонім
1) Володимир Самійленко	А) Остап Вишня
2) Павло Губенко	Б) Семен Довгий
	В) Сивенький

1	2

Завдання 3 (0 - 4 punkty)

Доповни речення.

Початкову освіту майбутній письменник одержав _____, потім у _____ початковій школі. У 1875 р. В. Самійленко вступив до _____ гімназії, яку закінчив у 1884 р. Потім з 1885р. вчиться на історико-філологічному факультеті _____ університету.

Завдання 4 (1 punkt)

В якому році Володимир Самійленко отримав дозвіл на повернення в Україну?

- а) 1924;
- б) 1944;
- в) 1942;
- г) 1914.

Завдання 5 (1 punkt)

Де похований В. Самійленко?

Завдання 6 (1 punkt)

Віднови цитату:"У 1921 році Остап Вишня почав працювати в газеті "Вісті"...(ким?)"

- а) редактором;
- б) журналістом;
- в) перекладачем;
- г) кур'єром.

Завдання 7 (1 punkt)

Хто напроорокував Остапові Вишні бути письменником?

- а) мати;
- б) батькова матір;
- в) батько;
- г) учитель Іван Максимович.

Завдання 8 (1 punkt)

Остапа Вишню любили і поважали...

- А) за вміння гарно співати і танцювати;
- б) за веселу вдачу, дотепність, лагідний характер;
- в) за співчуття до бідних і знедолених;
- г) за майстерність і кмітливість під час полювання.

Завдання 9 (1 punkt)

Вкажи вірш у якому алегоричну розповідь поет будує на зіставлені української мови з діамантом.

- а) Дмитро Білоус «Рідне слово»;
- б) Максим Рильський «Мова»;
- в) Тарас Шевченко «І мертвим, і живим...»
- г) Володимир Самійленко «Українська мова».

Завдання 10 (0 - 2 punkty)

Встанови відповідність між автором та цитатою.

1. Тарас Шевченко	А) « Не бійтесь заглядати у словник: Це пишний яр, а не сумне провалля;»
2. Дмитро Білоус	Б) « Хай же ті вороги поніміють скоріш, Наша ж мова сія щогодини ясніш!»
3. Володимир Самійленко	В) « Бо хто матір забуває, Того Бог карає, Того діти цураються, В хату не пускають.»
4. Максим Рильський	Г) «Хай квітне, пломенить червоно в сім'ї великій, вольній, новій.»

1	2	3	4

Завдання 11 (1 punkt)

Кому Володимир Самійленко присвятив вірш «Українська мова»?

Завдання 12 (1 punkt)

Який це художній засіб? *«І в народний вінець, як в оправу, ввела»*

Завдання 13 (1 punkt)

Кого з поетів згадає Дмитро Білоус у вірші «Якщо з українською мовою»?

Завдання 14 (2 punkty)

Поясни слова з вірша Дмитра Білоуса «Коли забув ти рідну мову».

*Коли забув ти рідну мову —
яка б та мова не була —
ти втратив корінь і основу,
ти обчухрав себе дотла.*

Завдання 15 (1 punkt)

Кого має на увазі Максим Рильський у вірші «Мова» під «розумним садівником»?

- а) того, хто доглядає дерева в саду;
- б) людину, яка дбає про збереження природного середовища;
- в) того, хто дбає про збереження, розвиток і функціонування рідної мови;
- г) людину, яка знає багато мов.

Завдання 16 (1 punkt)

Відтворіть зміст цитати "В своїй хаті своя й ..."

- а) правда, і сила, і воля;
- б) правда, і слава, і воля;
- в) правда, і доблесть, і доля;
- г) правда, і братство, і воля.

Завдання 17 (1 punkt)

За що Т.Шевченко дорікає панству у поемі «І мертвим, і живим...»?

- а) вони багато їдять і сплять;
- б) не читають класичної літератури;
- в) правдою торгують і Бога зневажають;
- г) байдужі до долі дітей-сиріт.

Завдання 18 (1 punkt)

Україна у посланні «І мертвим, і живим...» порівнюється.

- а) із тихим расм;
- б) кутком світла і тепла;
- в) дивовижною планетою;
- г) дівочою красою.

Завдання 19 (1 punkt)

За жанром " І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм..." це -

- а)бурлескно – травестійна поема;
- б)ліричний вірш;
- в)поема-послання;
- г)соціально - побутова поема.

Brudnopis